Euskal Herriko Ahotsak

ahotsak.com

Maria Gerenabarrena Astorkia

Mallabia, Bizkaia (1914-2008)

Aurkibidea

Biografia

1914ko abuztuaren 14an jaio zen Mallabiko Gerea auzoko Amezti baserrian. Auzo guztietan eskola txikiak zeuden eta Maria Gereako eskolara joan zen urte batzuetan. Ezkondu zenean, auzo bereko Agarre baserrira joan zen bizi izatera. Egun, bertan bizi da.

Zintak

MAL-009

- **Proiektua**: Deba Eskualdeko Ahotsak - Mallabia.

- **Elkarrizketatzailea(k)**: Alberdi Bilbao, Itziar
- **Data**: 2004-05-15
- **Iraupena**: 60 min
- **Euskarria**: MiniDV
- **Kodifikatzailea**: Alberdi Bilbao, Itziar
- **Transkribatzailea(k)**: Agirrebeña, Aintzane - Txopitea, Jon - Astoreka, Ander

MAL-010

- **Proiektua**: Deba Eskualdeko Ahotsak - Mallabia.
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Alberdi Bilbao, Itziar
- **Data**: 2004-05-15
- **Iraupena**: 60 min
- **Euskarria**: MiniDV
- **Kodifikatzailea**: Alberdi Bilbao, Itziar
- **Transkribatzailea(k)**: Agirrebeña, Aintzane

MAL-012

- **Proiektua**: Deba Eskualdeko Ahotsak - Mallabia.
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Alberdi Bilbao, Itziar
- **Data**: 2004-08-04
- **Iraupena**: 60 min
- **Euskarria**: MiniDV
- **Kodifikatzailea**: Alberdi Bilbao, Itziar
- **Transkribatzailea(k)**: Astoreka, Ander

MAL-013

- **Proiektua**: Deba Eskualdeko Ahotsak - Mallabia.
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Alberdi Bilbao, Itziar
- **Data**: 2004-08-04
- **Iraupena**: 63 min
- **Euskarria**: MiniDV
- **Kodifikatzailea**: Alberdi Bilbao, Itziar
- **Transkribatzailea(k)**: Agirrebeña, Aintzane

MAL-014

- **Proiektua**: Deba Eskualdeko Ahotsak - Mallabia.
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Alberdi Bilbao, Itziar
- **Data**: 2004-09-11
- **Iraupena**: 63 min
- **Euskarria**: MiniDV
- **Kodifikatzailea**: Alberdi Bilbao, Itziar

MAL-015

- **Proiektua**: Deba Eskualdeko Ahotsak - Mallabia.
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Alberdi Bilbao, Itziar
- **Data**: 2004-09-11
- **Iraupena**: 60 min
- **Euskarria**: MiniDV

Pasarteak

1. Biografia eta jatorria

- **Erref**: MAL-009/002
- **Iraupena**: 0:02:16. **Hasi**: 00:01:09. **Bukatu**: 00:03:25
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Jatorria. 1914ko abuztuaren 14an jaiotakoa, Amezti baserrian. Maria Gerenabarrena Astorkia. Aita eta amaren izenak. Bederatzi anai-arreba izan ziren etxean.

Transkripzioa
- Eta Amezti basarrixa zer zan, basarri haundixa ala...?
- Ba... Haundixe... Aldapie. Badakizu aldapia zer dan? Baiña, bueno. Ez haundixe, ez txikixe, erregular antzerekue ixengo zan, edo korrientie edo... zelan esaten da?
- Eta zeure izena eta apelliduak eta...?
- Bai. Maria... Bueno, Maria Prantziska ipiñi eusten baiña Maria besterik... iñok be ez daki besteik. Maria Gerenabarrena Astorkia Ibaibarriaga Arriaga.
- Asko dakizuz...
- Eta aittan izena eta aman izena?
- Joxe Mari aitte. Ama Mari Dominge.
- Eta aittan basarrixa zan Amezti?
- Bai.Erosi edo ein eban, baiña hangotxie zan, ixen, ixetez.
- Eta zer ziñazien zuek, anai-arreba asko?
- Bai. Ixen bederatzi ixen giñen. Hiru hil: bat Ameriketan, beste bat gripe denporan etxien, hogeta bat urtekue, ta beste neskatilatxue txikixe. Hil ei zien, nik horrek ez dittut ezautu.
- Eta gripia ze egon zan, gripe fuertia?
- Gripe-denporia egon zan. Ez dozu iñoiz entzun?
- Bai, bai. "Diecisietian" edo halako zeoze, ezta?
- Ez dakit ze fetxa, baiña bai. Gripe fuerte bat egon zan ta nire gixonan aitte be haretxek hil eban. Nire anaixie be bai, hogeta bat urtekue.
- Gripia edo tifusa edo... Tifusa.
- Ez dakit nik igerri etsien be zer zan edo... Ezin eutsitte, behintzet, gizonak.
- Orduan, gaiñera, medikuak eta medikamentuak eta ez zian gaur eguneko...
- Egon, eingo zien, baiña badakizu. Ez dakit, ba, nik. Ezin, behintzet... Ha geixo barrixe ixen biher eban etorritte, orduntxe. Ta ezin atajau ixen eutsen. Odolana edo esaten eben, ta, ba, itto edo ez dakit ba nik zer. Ezin eutsitte [egoten zan] gaixue. Ondo esan dot? Ez ala bai?
- Bai, bai.
- Orduan, anai-arreba asko, batzuk hilda baiña gero...
- Sei geratu giñen. Gero seirek, ba, ointsu-ointsura artien egon ga ' danok. Bai. Ni gaztena.

2. Baserriko bizimodua

- **Erref**: MAL-009/004

- **Iraupena**: 0:03:20. **Hasi**: 00:05:30. **Bukatu**: 00:08:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Natura » Meteorologia

Laburpena:
Baserriko bizimodua. Umetan baserriko lanak egin behar izaten ziren. Udaberrian: patata eta honen inguruko lanak. Gero artua erein. Garia noiz erein behar den. Gaztaina-batzea. Abereekin ere lan handia. Ganajatekoa, lepoan eraman behar.

Transkripzioa
- Zelan gogoratzen dozu zure ume-denporia? Basarrixan eta, ze izaten zan? Lan haundixak eitten zenduezen? Zuek aittari ta amari laguntzen...
- Bai, aittai ta amai laguntzen ezkondu artien.
- Bai?
- Lehen holan ixeten zan.
- Ume-umetatik, gaiñera. Edo?
- E?
- Ume-umetatik.
- Bai, bai, bai. Lehen baserrixen jentie biher zan biherra eitteko, [lurrien] ein biher zan ta. Ta gu, anaixa-arrebak, ba, sei gengozan ta bat kanpuen biherrien. Besterik ez zuan egongo.
- [Bueno, jente larrei egonda etxien be]...
- E?
- Egon be [gaixoik] asko etxien.
- Ba! Gaixorik barik, biharra eittekuek be bai. Ta...
- Eta ze bihar eitten zenduezen? Ittulan eta...
- Ze biher?
- Bai.
- Danetik apur bat.
- Danetik. Zelan esango dotsut? Udabarrixan hasten zan patatie ereitteko manejuek, lurra preparau ta... Gero, patatatik hurrengo, patatie jorratu, gero artue erein, ointxe da sasoie artue ta [illarra] ereitteko. Ba, garixe be jorratu. Garixe zemendixen erein eitten da. Haxe lehelengo ortuen. Zemendixen, aurreko urtien. Gero, hurrengo, ba, patatie, erremolatxie ganauantzako ta, ta artue ta [illarra] ointxe. Ointxe, maiatzien, erein [ohi] da. Ta gero, bera jorratu, garixek ebatie etorten da gero, julio ingurun. Ala? Bai, holako baten. Julio, garixek ebai. Gero, ba, eurek jo. Lehen, holan, eskuakin, harrixen ipinitte ihertute. Gero garbittu. Santa Eugeniak be iguel etorten zin denpora txarra bazan. Urte txarra bazan, euritsue, ba, ahal zanin jo bihar.
- Berua bihar izaten zan, ezta?
- Berue biher ixeten zan ta.
- Ta...
- Ta gaztaiñak batu.
- Gaztaiñia be batzen zenduen?
- Gaztaiñak bai, gaztaiñak zerien, zemendixen.
- Udaguenien.
- Udaguenien, [seguru egon], zemendixan gaztaiñak. Baiña danien ez zin egoten, e? Baiña egon zan lekuen. Gurien be egon zan.
- [...gaztaiñia asko]

- Bai, bai. [Gurin] asko euen.
- Orduan, soluan lan eitten zenduen eta aberiekin be...
- Bai, bai, bai. Aberiekin be bai.
- Aittari-eta laguntzen...
- Aittai-ta laguntzen. Hoixe! Famelixa danak eitten eban, ba, batak biher bat... Ganauei ganajaten, --ganajatekue [esaten] zan bedarra--, ebaitte ekarten eben. Bihar haundixa egoten zan. Lepun ekarri biher izeten zan. Gero, ba, astuen ta holan ekarten zien, baiñe lepun, kargie eindde, bederatzi arruko [karga...]. Neu be erunde na '.

3. Etxeko lanak; arropak garbitzea

- **Erref**: MAL-009/005
- **Iraupena**: 0:06:46. **Hasi**: 00:08:50. **Bukatu**: 00:15:36
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:
Etxeko lanak. Lixiba zelan egiten zen. Arropak errekan garbitzen zituzten. Arropak garbitu, lauzkatu, jo, sikatu.

Transkripzioa
- Eta etxeko biharrak zeintzuk izaten zian? Orduan labadorarik-eta ez zeuan eta lixibia ta zelan eitten zan?
- Etxeko biharrak, ba, amak edo... Ahal zan moduen. Amak be...
- Egosi eitten [...] lixibia orduen.
- Eta gogoratzen dozu zelan...
- Egosten eben?
- Bai, zelan eitten zan hori, lixibia ta...
- Bai, bai. Lehen egoten zan, ba, hartarakotxe euen geurien be barrike haundi bat. Barrikie esaten jako, badakizu zer dan barrikie?
- Bai.
- Barrika haundi bat egoten zan, holako bat, ta, ba, hantxe erropok pixkat jabondu ta ipintten zien, ta ipintten zin haraxe botata. Gero han ipintten jakon hari trapu bat [...] beran gaiñien ipintteko [zikiña] pasau ez dakixon, hautse ipintten jakon. Orduen jaboirik be ez euen ta, hautse ipintten jakon trapuen gaiñin hari barrikiai. Erropen gaiñien, e? Entenditzen dostezu edo...?
- Bai, bai.
- Ta gero ur berue bota goittik behera. Holako zer bat egoten zan, askatxo bat, barrikiek eukitten eban...
- [...]
- Bai. Ta egoten zan... Bueno, fregaderie be antzekua egoten zan. Baiña egoten zan harri bat haren barrikian bueltan bere zerakin...
- Sobratzen zan ura...
- Bai. Hara askatxure ura jun zeitten hango barrikeko erropak egosten, --"egosi" esaten jakuen-- egosten egon zan lekure ha ure juteko. Ta, ba, holantxek izeten zan orduko erropa kontue be.
- Eta barrikiari "barrikia" esaten zetsazuen, ez? "Lixibontzixa"...
- [...] hortaikoxe tipoko bat.
- Barrikie.

- Ta hori danoi eitten zan zorrixe, ahardixe ta zikiñe, ostantzien zelan kendu?
- Hori, ba. Eta trapueri izenen bat...
- Hari trapuai? Ba, ez jakon pasetan...
- Sutako hautsa edo ez dakit ze izeten zan...
- ... hautsik behera. Sutako hautsa izeten zan.
- Garbitzeko, edo zikiña kentzeko edo...
- Erropiai, lejian modure, ba, orduen ez zeuen lejarik-eta, lejian modure erropia garbitzeko ta, ba, hau, ze esango dotsut, ba, nik? Kokue, mikrobixo edo zikiñe gitxitzeko edo, hiltteko edo... Ta halantxik izeten zan.
- Bai, ta ereiñotza be [...]
- Bai, bai. Ereiñotza be botaten jakon hari, e?
- Ta hori ze izaten zan, usaiñandako?
- Bai.
- Ta usain edarra hinketan eutsen erropiai, e! Bai, hori bai.
- Eta hori zenbatero eitten zan? Astian behin, hamabostian behin...?
- Ba, hamabostien behin?
- Astien behin ezin leike.
- Astien behin ezin. Hamabostien edo... Hori ez dakit zenbat denporatik. Ez zeban eukiko iguel fetxaik. [Ez bada be eze] ahal zanien baserrixen be, ahal zanien.
- Eta erropa haundixak-eta, zelan garbitzen zian?
- Bai, bai, haintxe. Ixerak-eta be haintxe.
- Ta ixerak honakuk, harek, lehengo ixerak, harek harizkuek, takarrak eta [hotzak]? Ni akordetan [...]. Oin be [...].
- Eta errekan-eta jabonaduria-edo eitten zenduen?
- Aklarau errekan batzuetan.
- Bai. Jabonadurie eitten zan eskuakin.
- Errekan?
- Bai, errekara junda.
- [...], fregaderara ekarri ure ta [eskuek... eukitten...]. Hemendik, gero aklarau askan edo errekan edo...
- Bai.
- Eta harlosaren baten gaiñian, edo...?
- Bai. Honako harlosak egoten zien, honakuek. Egoten zien pozure edo errekara, etxe onduen potzu zaharren bat baiño ez bada be egongo zan, ba, hau erropa txikixe garbitzeko. Ta, ba, haintxe, askan. Ta ahal zan moduen. Oingo besteko zer barik, e? Hori bai.
- Eta gero zelan sikatu ta...?
- Sikatu? Bihurtu ondo. Ta esei.
- Bihurtu, biren artian?
- Bueno, "en general" biren artien, baiña bi beti ez zien egoten jentie ta, ba, batek... Batek gitxiao... ahal dan moduen, ahal dan moduen.
- Eta gero sikatzeko zer? Bedar gaiñian ala sokaren baten esegitta ala?
- Ez, sokan guk geuk, baiña bedar ganien be askok eitten eban; koloria emoten eutsela esaten eben. Ta sasi ganien siketu be bai. Sasixe badakizu zer dan? Laharra. Sasi ganien siketu be bai. Ni neu horra ez nitzen [...]. Nire orduko, ba, soka edo alanbrekin ipinitta.
- Eta, orduan, ezaun izango zan, ezta? "Hango basarrixan lixibia egin dabe edo..."?
- A! Bai. Gaur be bai hori! Gaur be ezaun izeten da. Bueno, etaraten da siketzera kanpora. Oin, eurixe bada, ganbaran edo ahal dan lekun, baiña ostantzien honakotxe denporiaz danak etaraten dittue kanpora. Kanpuen siketu.
- Eta orduan egoten zan, "Jo, hango basarriko erropa zurixa" edo...
- Bueno...

- Edo hango kontuak andren artian...
- Barrixoko alkarren kontuek [...] alkaueterixia...
- Egongo zian halakuak lekuren baten, ez?
- Bueno...
- Ze hor goixen [...] lau-bost baserri leku baten ibiltzen zien, ezta? [...] Askan.
- A! Bai.
- Harek esango eben: " [...] kolore edarrekuek ekarri dittu".
- Bai. Horrek danok pasauko zien orduen be.

4. Lihozko arropak

- **Erref**: MAL-009/006
- **Iraupena**: 0:04:38. **Hasi**: 00:15:36. **Bukatu**: 00:20:14
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Lihozko ("linuzko") arropak. Gizonari bere amak arreorako eman zizkion lihozko izarak, koltxa-azalak eta buruko-azalak. Koltxa-azalak bordatuta zeuden (alkatona esaten zitzaion). Ardi-lanazko koltxoiak.

Transkripzioa
- Erropa haundixak edo izarak edo, liñuzkuak izango zian, ez?
- Garbittu eskuaz danak. Danak garbittu eskuakin lehelengo. Han barrikan egosten zienak be lehelengo eskuaz jabontzen zien.
- Lauskittute.
- Lehelengo. Ez da, gero, ha, bera be gauza edarra izeten, eskuaz...
- Eta zelan esan detsazu horri? Lauskittu?
- Lauskittu.
- Lauskittu. [Honan].
- Pixkat zikin haundiñak kendu ta...
- Bai.
- Lauskittu, hori berbioi ez dakit iñun be [esaten deutsen].
- Lauskittu, ba... Ze esango dot besteik, ba?
- Geuk aitzen dou, baiña honek...
- Bai, bai, bai.
- Eta erropia zelakua zan? Takarra? Liñuzkua edo...?
- Liñuzkuek gitxi eozan, baiña lehen liñuzkue takarra izeten zan. Sendue. Ez dakit, ez dozu ikusi hori teliori sekulo?
- Bai, gogorra, ez?
- Bai. Gero akaso ikusiko dou. Hor, alabiek deko, ba, etxe barritxue eindde ta hari emon neutsen. Euki be gitxi, e? Ehune lehen-lehen dana haxe. Ostiantziengo...
- Honen ume sasoien haixe gongo zan...
- Ostientzengo tela barik. Baiña nire jaixotetxien, ez zan egon hori. Nire suegriek baeukezan batzuk eta emon eutsezan, neba-arreba bi zien, nire gizona ta arrebie. Ba, gizona gripe denporan hil zan ta, ba, gero halan segidu eban. Ta, ba, ezkondu zanien, lehen esaten zan, ba, arrio modure- edo emoten eutsen etxien be bai, ta suegriek emon eutsezan aittai hiru ixera ta hiru koltxa-azal. Horrek koltxa-azalok nik sekulo honaxe artien ez

dittut ikusi.
- Kerrue-edo esaten jako horri. Kerruzko...
- Kerrue? Bai, kerrue beste bat izeten dok [...]. Ixetez, dana ehune, baiña kerrue [ixeteko] fiñaue edo ez dakit, ba, zer.
- Kerruzko izerak.
- Bai, bai. Ehunezko izerak. Oin, kerrua izeten da fiñaue, mehiaue edo holan. Ta haretxek emon eutsezan semiai...
- Arreo moduan edo...?
- Bai, bai. Etxien, ba, hiru ixera, hiru koltxa-azal ta burrukuek esaten jakuen. Almuhada lez, hiru burruko azal. Ta senduek, takarrak bai, e?
- Honek [usetako] norberantzako txarrak dia, e? Ni akordetan naz ta...
- Ta, bai. Ta euken harek koltxa-azalak, harek koltxa-azalak badakizu zer zien? Nik be honaxe artien sekula ez dittut ikusi ta, gaiñera, usau be ez nittun ein hemen be. Ixerak bai. Ta harek koltxa-azalak euken, nahiko txiki zin [izeretarako] ohien, baiña koltxa-azalak euken honakotxe...
- Moldaduria.
- ... alkatona esaten jakon. Alkatona. Azulaz eindde garixan dibujue ta beste dibujo bat. Ta hiruretaik bat, egixa esateko, alabiai emon neutsan. Orduan Ondarrura ezkondu zan, ba, ta pixkat afantxuaz emon neutsen.

5. Amezti baserria nolakoa zen

- **Erref**: MAL-009/007
- **Iraupena**: 0:05:46. **Hasi**: 00:20:14. **Bukatu**: 00:26:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:
Amezti baserriaren egitura. Logelak zelakoak izaten ziren. Sukaldea zelakoa. Beheko sua. Eskaratza. Korta bistan. Ganadu-askak; ganadu-bentanak. Lehengo bizimodua; konformidade handia. Laratza. Trebera.

Transkripzioa
- Amezti basarrixan habitaziñorik-edo eukitzen zenduen ala bakoitza... ala danak batera habitaziño batian?
- Kuartuek?
- Bai.
- Kuartuek danak bana. Bueno, danak bana ez. Mutillek, esate baterako, mutil bi badaz edo lau badaz, ba, ohe bi kuarto bakotxien, ta, ba, ohe bitten, ba, mutil bi edo...
- [...]
- E?
- Bai, kuarto baten [libre] ohe bi, ta hiru-lau lagun ta...
- Oin be bai, oin be bai horrek, e! Oin be bai horrek. Egoten zien. Ta, ba, mutillek mutilleta´, neskak nesketa´, ba, euren kuartuek euren ohiekin.
- Eta sukaldia-ta zelakua izaten zan? Sukalde haundixa izango zan, ez?
- Bai...
- Hauxe da sukalde konpleto bat, hauxe tamañuau. Baiña zelan? Bentana txiki-txiki bat-edo hor, behien losak eta bueno!
- Hamentxe [...] bentana txiki-txiki bat.
- Baiña zeure basarrixan orduan zuk ezautu zenduan sua erdixan eta...?

- Sua erdixen ez, erdixen ez, baztarrien.
- Baztarrian?
- Baztarrien. Esate baterako, hantxe sue, hamen bentanie... Lehen butanorik edo zerik be ez euen, txaparik be ez; hangotxe suaz. Hamen be bai, e! Neu etorri ta gero ta gero be hementxe be suaz hangotxiaz.
- Ta orduan tximinixarik-eta be ez zan egongo...
- Tximinixie beuen, baiña ez zan egoten...
- [...]
- ... danien ez zan egoten, e! Baiña beuen tximinixie.
- Gerora ipini zan, ez, toki askotan?
- Han nere jaixotetxien. Hemen be beuen tximinixia. Bai.
- Baiña leku batzutan [...]...
- Ez, ez. Bai, bai, ez euenak be asko. Lehen be, lehen be, tximinixak-eta, etxiek be, ba, pixkat kategorixie eukenak eta ez eukenak eta zaharrak eta barritxuauek eta... Barri-barri asko ez, e! Baiña holantxik.
- Orduan, gaiñera, sukaldian ordu asko emongo zian, ez? Ama-eta koziñatzen, erropia garbitzen, gero...
- [Hemen] ganauek bistan.
- Ganauak bistan. Eta gero gabetan, gaiñera, edo artuakin zeozer edo...
- Bai! Hemen arto-pilla haundi bat...
- ... edo artilliakin lanian...
- Hau, hau, ba, ni hona etorri ta gero gauzie pixkat adelantau... asko ez ondio.
- Bueno, etorri ta... honek ein dila, honek [haundi] haundixok ein dila hamabost urte [...]...
- Bai, hamabost. Hogei be ixengo die , baiña iguel da. Eskaratza ein zala be, eskaratza arrgelau bitten eindde da, baiña eskaratza ein zala be ixe hogei bat ixengo die. Dana dala. Lehen holantxek atrasau eben gauzie, dana. Dana, ez bat bakarrik. Etxe danak esan nahi dot.
- Jenerala zan, ez? Orduan korrientia ganauak-eta...
- Bai, bai, bai, bai. Ba, hemen kortie hamentxe, hamentxe hormian handiko partetik. Ganau-askak hortxe ta aska-bentanak badakizu zer dien ganauenak? Ba, hemendikaldetik.
- Hemendikaldetik...
- Ta, hemen, bedarra be bai, artue be bai... horraxeaiño dana beteta egoten zan hau.
- Ta ure? Bedarra [...]...
- Eurixa zanien bedarra bustixe [beuen], ein ure be bai.
- [...]
- Lehengo, lehengo bizimodue ta lehengo gauzak...
- Bai, halakuak zian, ta...
- Halantxe izan da, kittu. Danentzako zien harek halantxik.
- Baiña jentie konforme bizi zan. Seguramente oin baiño konformidade haundixaua euan, e!
- Eta laratzarik edo eukitzen zenduen?
- Ze?
- Suan ipintzeko laratza edo...?
- Laratza? Bai, oin be bai. Han. Hortxe da´.
- Han [...] eseitte.
- Baldie be haintxe dauko gure alabiek. Ez dakit [horreri] ze objetutarako, baiña erositta barri-barrixe, goittik behera ez dakit nik zer sartu ez [daittien], ez dakit zer... Dana dala, behintzet, laratza, hangotxe suaz eitten zan koziña dana lehen. Bai. Bueno!
- Hau osokue da txapie.
- Hori, ba, horregaittik. Lehen beheko suan eingo zan, ez? Aspaldi-aspaldi behintzat...

- Horixe! Horixe!
- Bodie be, bazkarixe...
- Treberie ta parrillie ta horrek...
- "Treberia" zeri esaten zetsazuen?
- ... geure bodie be...
- Honi.
- E?
- "Treberia" zeri esaten zetsazuen?
- A! Treberie, parrille ta trebera. Hortxe dao.
- Zetako erabiltzen zan treberia?
- Kazuelarie eukitteko. Hamentxe, e! Sutetik kanpora. Bodie, bazkarixa, hamentxe, koziñerie ekarritte, hementxe, sutetik kanporutz. Ez jakixat hemen bestaldien ez dauen, hemendikaldeti.
- Hau da parrillie...
- Hori parrillie dok.
- Hau...
- Argixak ez detsu trabarik eitten, ezta?
- Zeuk ikusi... Hemendikaldetik! Taluek erreteko parie ta bixek jaz.
- Taluak erretzeko palia esan dozu, ez? Orduan talua be sarri jango zenduen...
- Hau da treberie. Honi ipintten jako brasie azpixen...
- Eta hor koziñatzen da?
- Hor kazuela bat gaiñien. Sagarrak be parrillan erreten di´. Hortxe dao taluek erreteko parie be.
- [Hau da] taluek erreteko parie.
- Oin gaizki, gero grabauko dittut, bestela...
- [...]
- Talua be egunero jango zan, ez?
- Zeuk dakizu ze komeni jatzun ipinttie...
- Bai, bai, lasai.
- Bueno, ba. Talue egunero? Hoixe egunero! Goxien ta gabien.

6. Zer jaten zuten

- **Erref**: MAL-009/008
- **Iraupena**: 0:03:30. **Hasi**: 00:26:00. **Bukatu**: 00:29:30
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Zer jaten zuten. Taloa; morokila. Taloa zelan egiten zuten. Gosaria.

Transkripzioa
- Talue egunero? Hoixe egunero! Goxien ta gabien.
- Talua ta esnia edo...
- Talue ta esnie.
- ...morokilla edo...?
- Morokilla be bai, baiña guk geuk gehixa´ usetan gendun talue morokille baiño. Beste batzuk talue usetan... edo... morokilla usetan eben... Gustau zelan eitten zan. Baiña...
- Eta talo-erretzaille onena etxian zein izaten zan? Ama ala...?
- Horri esan.
- Zer ein?

- Talo-erretzaille onena…
- Ona zan.
- Bai?
- Nire suegrie eskasa.
- Bai?
- Eitten zittuen lodixek, honakotxe senderakuk. Nik ezin…
- Taluek onak eitten zien.
- …Nik ezin jan ha. Neri gustetan jata talue azal bi.
- […]
- Bai. Ein bai? Talue erre, ta… Ze eitten dotset, ba, nik? Kendu eitten dot hona?
- Ez, ez, ez, ez. Nik ondo hartzen detsut. Mobidu eitten zara ta ondo hartzeko zeuk esplikatzen dozuna. Lasai.
- Bale, bale. Behintzet zeuk dakizu zer ein biher dozun.
- Bai, bai, bai, lasai.
- Ba, taluoi, hoixe, azal bikue neri gustau. Baiñe, ba… asko kostaten da talue, izerdixe ta… Honek mutillok, barritz, nok bete? Ez, egixe da. Bueno, taluek [nik txikitxuek-eta dakiraz] eitten, e! Oin atzamarrak be ezin dabe ein ta…
- Urdaixaz-ta jaten zan asko, ba!
- Urdaixaz. Ta urdixaz ta gozue talue [izen biher eban].
- […] zartainkada bat urdai ta gero taluek erre ta bueno!
- Esniaz gero gaiñin.
- Talua zelan eitten zenduan?
- E? Talue…
- Talua zelan eitten zenduan?
- Zelan? Hor dao taluek eitteko egurrezko oholezkue be. Baiña… Talue? Holantxik joten eitten da talue.
- Lehenengo orie ein biher da, orie…
- Eta oria zelan eitten zenduan lehelengo?
- Orie? Ure, ur beruaz, ta ondo ontzen bada, ha be hobie egoten da talue be, e!
- Ondu ein biher…
- Ondu ein biher da ondo. Ondu, ondu esaten da honan.
- Bai, masia ondu…
- Masia ondu. Masia ondu. Gero eitten die honakoxe bolatxuk, bolatxuk, taluen tamaiñue. Ta gero, ha eitten da… Batzuk behien eitten eben zeran gaiñien.
- Hor ez da eitten ondo.
- Ez. Nik neuk zer bat neuken eindde, ba, […] honakotxe bat. Hortxe egon be eingo da ointxe be, baiña iguel da. Holakotxe haunditxuao bat, biribille [itten] zan…
- Talo-parie.
- Talo… talo-ohola. Talo-parie hori dok, baiñe talo-ohola. Ta… Goixen egongo dok igul hor, parien.
- Bardin da. Ohola […]…
- Bai. Ta, ba, nik eitten neban haintxe. Hartu altzuen ta… Atzamarrak be oingo moduen zubixe eindde barik zuzenauek eta hantxe. Baiña mehie talue, e! Mehie. Ta, ba, gero, ba, eukitten dozu, eukitten dozu zera…
- Bai, lasai. Biharbada trabia eingo detsu edo…
- Ez, ez, ez, ez duke trabraik, beoni eingo deutset igul…
- Orduan, denporia bihar izango zan, ez? Talua holan…
- A! Bai. Bai, hoixe, hoixe.
- […] suak be […] eban, sua ta prasie.
- Laster eitten die. [Sua…]
- Han paran emon buelta bat eta gero parrillan “ra!” ta bueno!

- Bai, [dauen modun bai, dauen modun]. Biher dan modun erre bai taluek? Bai, baiña paran lehelengo nik buelta bi, azala in artin. Azala inddekun parrillan, hortxe parrillan, prasie azpittik ta gora-gora holantxik urteten dabe, ba, ondo ondute ta zertute bada´. Ta honek erre ahala guztixe honek jan! Horixe! Ta jatie hoba; hoba jatie be. Ta, ba, holantxik.

7. Goruetan zelan egiten zen

- **Erref**: MAL-009/011
- **Iraupena**: 0:03:45. **Hasi**: 00:34:20. **Bukatu**: 00:38:05
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Lanbideak » Antzinako lanbideak » Lihoa (linua) eta ehuleak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:
Goruetan zelan egiten zen. Ardatza. Artilearen lanak: garbitu, izpitu.

8. Artilearen inguruko lanak

- **Erref**: MAL-009/012
- **Iraupena**: 0:04:55. **Hasi**: 00:38:05. **Bukatu**: 00:43:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:
Artilearen lanak: garbitu, izpitu. Lihoa (linua). Galtzagintza. Ardatza, "txabillia", gorua.

9. Artilearen inguruko lanak

- **Erref**: MAL-009/013
- **Iraupena**: 0:04:00. **Hasi**: 00:43:00. **Bukatu**: 00:47:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:
Ardatza, txabilia, gorua. Haria egin eta gero, bihurrak kendu. Galtzetorratzak.

10. Abarkak nola egiten ziren

- **Erref**: MAL-009/015
- **Iraupena**: 0:04:15. **Hasi**: 00:48:00. **Bukatu**: 00:52:15
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Lexikoa
- Lanbideak » Antzinako lanbideak » Artisauak

Laburpena:
Abarkak zelan egiten ziren. Uhala; abarka ziriak. Larrua.

Transkripzioa
- Badakizu zuk, zelan eitten ziran abarkak?
- Bai, nik ez nittun ein...
- Baina, ikusitta bai?
- Ba izeten zen ha be ganauan narrue. Ganauan narrue ipiñi tamaiñuen, bakotza hanka tamaiñokue, ta eitten jakoen ba hauxe zabalera inguru eta holan ein jo ta [...]. Honen hertzie ebai eitten zan. Han honek holan ebaidxe holan. Han ebagidxen sartzen eutsen zera uhela. Han, ta geratzen zan gero.
- Horrek, izenik bazekan? Zozkixe edo honi...ez. Honek ze izen zekan?
-Abarka-ziridxe. Ta honi sartzen eutsen, lehen esan dotena, uhela, eta halako uhalak emoten eutsen hanka formie hari narruai. Josten eutsen holan, holan josten eutsen aurreko musturre. Ta gero hemendik honutz, hemendik honutz. Hori honak eñiko hau zera, hari uhelari dana bueltan eitten eben, eta halan ipintten eben. Gero lazuk esaten jakon, lazuk, ba holantxerik, lazue sokie sartzeko ipintzen eutsazan hegaletan abarkiai ta ta sokie sartu eta ibili apurtu artien.
- Pedro: Hau zan erremintti propioa ta hauxe narrun uhela sartute laguntzeko, ez dakizu? Abarka txikidxe esaten jako esan be.
- Maria: Honek berbaz ezin leike aittu be ein.
- Eta narrua ondu eitten zenduen...
- Maria: Narrue, hori narrue, hori izeten zan...
- Sikatu edo...
- Pedro: Kurau ein biher izeten zan.
- Kurau ein biher izeten zan, ez?
- Maria: Hori narruori izaten zen, lehen ba zeziñe eitten zan baserridxetan. Badakizu zeziña? Txahala edo, txahala nekez.
- Pedro: Behidxe edo txahala hiltzen zanien.
Maria: Behidxe edo ididxe edo dana dalakue.
- Pedro: Halanik [...] josi. Horman-edo zabal-zabal
- Narrua?
- Pedro: bai. Gero ebai ein biher izeten zan gero burdidxan. Ganauen burutako ta hareaz eitten zien. Abarkiek ba ez deu biher materidxelik asko baia ganauen tirak eitteko-ta lepokue en jeneral zuzen eta sendue, dauenik eta ganau senduena, hari ataten jakozan zuzen-zuzen ebai.
- Eta horixe izaten zen baserri bakoitzian halako narrua ataratzen zan hala?
- Maria: Ez hori eitten zan, baserri danetan ein be ez zittuen eitten horrek.
- Ez? Erosi eitten zan bestela?
- Pedro: Bai. Saltzen bada, baiña saltzen kurtidu ta gozuen e!
- Nestelan baserridxan nun izaten zan ganbaran-edo...
- Maria: Bai, bai. Leku baten...
- Pedro: Baiña ez pentsau bertan txarrauek eitten zinik. Gero zebuakin-eta gozatu eitten zien noberak eta... Gero burtedie esaten dana, burdidxeri eta buztarridxeri eitten jakon aklopaziñue etxin eitten zan. Hareri esaten jakon burtedie. Oin be hor dago gurin, ataridxen hor da buztarridxe beren...
- Titzeko geuzie, honakotxe bueltaku izeten da hori burtedie. Han sartu biher izeten /bizeten/ dau nardiki edo burdidxan burtidune edo dana dalakue ganauek tiretzeko.

11. Umetako arropak

- **Erref**: MAL-009/016
- **Iraupena**: 0:03:25. **Hasi**: 00:52:15. **Bukatu**: 00:55:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:
Umetako arropak. Narruzko abarkak; gomazkoak.

Transkripzioa
- Galtzak-eta ze arropa ibiltzen zenduen?
- Maria: Abarkak
- Umeetan, umetan zein arropa erabiltzen zenduen?
-Maria: Erropie?
-Abarkak.
- Maria: Abarkie, gero gomazku argittu zin abarkak.
- Lehenengo narruzkuk eta gero gomazkuak. Eta, gomazkoak hobiak?
- Maria: Gomazkoak jakiñe. Hori narruoi labana ta euridxe edo bustidxe bazan, zer izaten zan.
- Pedro: Siku badau […] jo ta siketute eta gogortute hanketan apurtu zittuzen hankak. Nik ein nittun asko, usau eta erabili nittula, bueno, bueno…
- Maria: Nik ez, baiña…
- Pedro: Ortozik hoba da horrekin baiño.
- Maria: Ni ni ez nittun horrek gitxia ebali nittun nik horrek narruzkoak.
- Pedro: Ontxe be dantzan-ta horretaridxoko tipoko usetan dittue.
- Maria: Horrek goxuauek dira, kurtidute dagoz kurtidoratan-eta. Baiña ostantzien holako igul-igulak, baiñe gomazkuek, Nire aiztie-eta, bueno nirie-eta nirie oprduen eta bestiek ne halantzerik, eitten eben.
- Pedro: Hau kutxilluau zakutue. Hau Ameriketan eindde dau ta honek dekoz berrogeta hamar urte, pentseizu e!. Han kutxillue ez da guk eitten dogune, astarik. Pentseizu […] hau […] ekarriniku da hau gerridxen eukitzeko. Esan /gurot/ gura dot goxu-goxu dala. Hau izen be ardidxena da.
- Narrua izango da baiña? Baiña bai gozatutako…
- Maria: Gomazko abarkan aurretik hori esan dogun narruzkoei, baiña horrek oiñetako eskasak die baserrireko be. Bustidxe bada total busti ta likistu ta ezebez. Siku bada gogortzen die hankak, ezin. Gure aiztiek makiña bat bider ei ban udegonien-eta bedarra ebaiten landan ezin ibili, labanak die, ezin ibili, eta erantzi bai abarkok eta galtzutsik be. A txarrak. Gomazkue? gomazkue diruaz be pagaten zan harek ikusitte. Bestela be bai. Gomazkue ona da.
- Pedro: Gero gomazkuek agertu ziren txatuk esaten jakona. Kubiertiaz ein azpidxa egin eta holako txapel bat. Oso senzilluk […]. Elgoibartik ekarten zttiun aittek peridxa egoten zanin. Okerrauek, punta okerrak eta jo ta […]. Harek ez euen gastetarik ezta hamar urtien be. Ekarri be horregaittik eitten zittun merkiek eta.
- Eta nondik ekartzen zittuen?
- Pedro: Elgoibarretik ekartzen zittun aittek.
- Maria: Gomazkuk antzera batekuk izengo zirin. Gomazkoak zirin […] antzekuk. Ekarri eustazan nire lelengo, gora-beherie eitten nabilelako […] pentseu eizu.
Eta harek erabiltzen nittun zapatak modure, janzteko estimauak, Ta harek txatuk etxaldin.
- Maria: Esan gudot gomie, ba gomazkuek, danak antzera batekuk
- Pedro: Beste beste zer bat euken.

12. Umetako arropak

- **Erref**: MAL-009/017
- **Iraupena**: 0:01:30. **Hasi**: 00:55:40. **Bukatu**: 00:57:10
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:
Umetako arropak. Neguan ez zuten hotzik izaten.

13. Nagusien arropak

- **Erref**: MAL-009/018
- **Iraupena**: 0:05:50. **Hasi**: 00:57:10. **Bukatu**: 01:03:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:
Nagusien arropak. Ehunezko arropak, kirruzkoak.

Transkripzioa
- Maria: Erropi ondo eoten zan, ondo euen bai, bai
- Ta aitta eta edo aittajaunak ta amandreak-eta ze arropa?
- Maria: Baitte, baitte harek be bai, harek gonak ebaltzen zittuen amonak.
- Pedro: gonak o […]raiñoko gonak.
- Gona luziak?
- Maria: Gona luzik goni, goni bakizu zer dan?
- Bai, bai.
- Maria: Ba oingo modun e plegata gauzak ez baiña, gerridxen ze eindde prakei ta lantxerik gerridxen e gerriko zintture zintturoi bera teliana haxe ipintten zetsen ta ixurtsu-ixurtsu ipintxen eben ta...
- Pedro: Oin baiño erropa gehixau andrazkuk.
- Maria: Bai, bai.
- Pedro: kamisie, azpikogonie, soiñukue. Hiru-lau arropa…
- Maria: Batzuk erabiltten zittuen e hori ehunezkuk be. Nire suegriek be baeukazan kamisak ehunezkuk, ta gaiñera ordun e, hau San Antoniuk, San Antoniuk eta honek zeretan, jaidxetan harek mariñero ta mariñera ta kamisie zerbitzen ebenak harek bai kirrizkuek, eukezenak e, harek gitxi euki harek, eukezenak hoixe!
- Orduen ze izaten zan? azpikogonia gero kamisia?
- Maria: Azpikogoni.
- Pedro: ta soiñeku gañin. Ta kortsoa bat, dana sokie euken kortsoa bat.
- Maria: ba kortsie bai…
-Pedro: Hori neskak be […].
- Maria: Hori txaleko esate jakon kortsiai.
- Pedro: Txaleku bistan doie.
- Ta kortsia edo hori zer izaten zan estutzeko-edo?
- Pedro: Estutzeko estutzeko.

- Gerridxa…
- Maria: Bueno, kortsie zan beste gauza bat hau e, kortsi bat oin hori, oinguai be kortsie esaten jako, ta lehengu guntze barriz lehengue, guntze esaten jakon. Guntze kortsian antzekue, hau, ez di bat baiña antzekuk di, hamen goittik, goittik honañokue.
- Eta zetako izaten zan hori?
- Maria: Ha izeten zan, ba ez dakitz ba nik ze…berotzeko! Ha berotu ta zinttiakin bere bere apraposko zinttiakin lotu eitten zan ha, txaleko modure izaten zan ha guntze. Ta ba…
- Pedro: Gauza batzuk itzalezko kanbidxu ein dabe erropak, ta andrazkuk batez be.
- Maria: Ba alderdi bidxek, alderdi bidxek lotzeko zinttatxu bateaz lotzen zan, ta honako lekutik, honañokue izaten zan ta, haixe. Beste bat baxkie esaten jakon, baxkie, ba zelan esango dotsut ba nik hori… Tela zuridxa izeten zan jeneral, ta baxkioi zeran kamisian ganetik erabiltten ebena, hori hori oin gero ontsule pentseten dot nik lehen lehena ez zan ha izengo, eskuturretan ta, zera, zerakin puntilliakin, honako lekuetan be puntilliakin-ta adornautekue, ta ha, ha ez dakit noz erabiltten eben ba. Nik neuk ez dot useu baiñe.
- Ta hari Baxkie esaten…
- Maria: Baxkie esaten jakon. Ta ba holako soñekue ez, gerrirañokue izeten zan hori be. Ta kamisie.
- Ta orduen lotzeko ze? noberak lotzen zeban kortsie?
- Maria: Hori, hori esan dot […]
- Pedro: Lotu orduko zintturoi moduko…
- Baiña noberak, ez? Aurrekaldian lotzen zan ta…
- Maria: Bai, bai. Aurrekaldetik egoten zan e alderdi bidxek juntatekue hantxe, ta ba eitten zan e, eukitten zunak e, zapatak eukitten dittu igual soki sartzeko e halako zer batzuk, halakoxik eukezan ta ba e lotu eitten zan ha, gorputze gogortzeko edo sostentzeko edo berotzeko edo ez dakitz zetako. Zozer behintzet atako […].
- Hori zuk ezagutu zenduan, zure amak erabiltzen zeben?
- Maria: e?
- Zure amak-eta erabiltzen zeben?
- Maria: Bai bai, nire amak be bai.
- Ta ze izaten zan hori, egunero eruaten zan hori?
- Maria: Hori?
- Bai.
- Maria: Ez, ez hori jaixe jaixegunin.
- Domekan edo…
- Maria: Jaixegunetan edo holan, iñora joizenin-edo. Ta ba holantxik.
- Orduan erropa kontuan be?
- Maria: Ez, erropa kontuen nahiku ondo lehen.
- Bai. Gizonezkueri…
- Pedro: Oin baiño tela gehixa behintzet aldin.
- Maria: Gizonezkueri ba kantzontzilluk ta prakie.

14. Gizonezkoen jantziak.

- **Erref**: MAL-010/001
- **Iraupena**: 0:01:20. **Hasi**: 00:00:00. **Bukatu**: 00:01:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:
Gizonezkoen jantziak.

Transkripzioa
- Boda bat´a juteko ta trajia eitten ta bestie eitten, ta oin...
- Erropak? Bai, bai, lehen zer gehixao [...]...
- [Jake bat] eta praka batzuk eta... bueno! Ez jako emoten inportaik hainbeste.
- Eta gizonezkuetan, esan dozue, kantzontzillo luziak eta...
- Bai.
- Frakia gaiñetik...
- Prakie gaiñetik.
- Eta gero...
- Alkondarie eta jertsa edo kamixeta, ba... Kamixetie bai, e!
- Ta brusia edo...?
- Kamixetie sendue, enjeneral. Bai, senduk.
- Eta brusia be eruango zan, ez?
- Brusia gero. Txalekue esaten jakona be bai.
- Ointxe be banakak erabiltten dittue. Nire lehengusue be brusaz ibiltten da perixara-ta doienien ta. Ta ondo emoten dotso! Brus baltza. Ondo... Tratante tipue. Txapela ta...
- Ta txapela beti, ez?
- Txapela bai.
- Mutillak...
- Lehen txapela.
- ... mutiko-mutikotatik...
- Txapela beti.
- ... txapela.
- Txapela beti.
- Txapela be galtzen juan zan eta zihero galdu da, ez?
- E?
- Txapela eruatia...
- A, bai, bai, bai. Txapela.
- Umetatik [hasitzen] za´ ta, ba, beti txapela, beti txapela, beti txapela... ohittu eitten zara [txapelera].

15. Emakumeak goruetan

- **Erref**: MAL-010/002
- **Iraupena**: 0:00:32. **Hasi**: 00:01:20. **Bukatu**: 00:01:52
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Lanbideak » Antzinako lanbideak » Lihoa (linua) eta ehuleak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:
Goruetan egiten ikusitakoa. Emakumeak gauetan jarduten zuten goruetan.

Transkripzioa
- Eta erropak eta... esan dozu liñua. Zuk ez zenduan... ez zenduan ezagutu liñua, baiña...
- Liñua ez.
-...entzunda zelan eitten zan edo...?
- Bai, zelan eitten zan...
- Bai. Goruetan. Goruetan etxien ikusitte na´ ni neskatotxue nitzela. [Gorulaak] eitten zittuen andrak gabetan.
- Erromerixan.
- Bai, erromerixie izengo zuan, bai. Baiña hak biherra, ha, nik horrek ez dakiraz zelan eta zer.
- Hartu... geure [beheko-lauen] ta eitten ebela esaten eben.
- Bai, ba...
- Hor, gure solun, liñue. Ta gero ha, ez dakit, ba. Hemen ha tratetako modurik ez, ta norabaittera erun eitten ebela pentsetan dot gero azkenaldera.
- Azkenin, azkenin...
- Baiña lehenenguen liñu-pozuk. Pozun eukitten eben.

16. Lihoaren inguruko lanak

- **Erref**: MAL-010/003
- **Iraupena**: 0:01:23. **Hasi**: 00:01:52. **Bukatu**: 00:03:15
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Lihoa (linua). Pedrok lihoaren lanak azaltzen ditu.

Transkripzioa
- Hartu... geure [beheko-lauen] ta eitten ebela esaten eben.
- Bai, ba...
- Hor, gure solun, liñue. Ta gero ha, ez dakit, ba. Hemen ha tratetako modurik ez, ta norabaittera erun eitten ebela pentsetan dot gero azkenaldera.
- Azkenin, azkenin...
- Baiña lehenenguen liñu-pozuk. Pozun eukitten eben ekarritte nik dakit zer eitten. Liñu-pozuk esaten eutsen pozu batzuk. Gero handik ha har`az txarrantxakin ta...
- Baitte. Ganbaran ointxe be haintxe egongo da, honakoxe... untzakin, e! Txarrantxetako. Gero...
- Baitte harixe eitteko [erradun] makiñie be zati bat be hantxe da´.
- Baitte.
- Baiña ezebez.
- Orduan, ze izaten zan? Txarrantxian jo ta... ze bihar izaten zian?
- Hau. Eskuaz esan dou lanie izpittu?
- Bai.
- Ba, hori da, liñua, bedar bat, bedar zatar bat, takarra. Ta ha gozatzeko ha jo ta bigundu esaten dabe. Ta gero har´az txarrantxiaz. Ha`z barrun duken gozue kendu, ta hak balixo. Baiña bueno...! Biherra?
- Barrukuakin eitten zan harixa, orduan?
- Biherra, kontizu, negargarri badauke, e!

- Ta gero, harixe eitten eben baserrixetan. Nik ez dakit, ixera asko ezingo eben ein, e...
- Gero eitten eben, harek erun eitten zittuen harixe eitteko lekure.
- Baiñe herrixen euen hori, ehulie.
- Ehuliak edo, ez? Ehuna eitten zeben...
- Bai. Ta gero ein harixe, ba, Berrizen edo hor [...].

17. Auzoko emakumeak goruetan

- **Erref**: MAL-010/004
- **Iraupena**: 0:00:40. **Hasi**: 00:03:15. **Bukatu**: 00:03:55
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak
- Lanbideak » Antzinako lanbideak » Lihoa (linua) eta ehuleak

Laburpena:
Goruetan egiten zuten auzoko emakumeek. Ehulea Berrizen.

18. Linapotzuak eta karobiak

- **Erref**: MAL-010/005
- **Iraupena**: 0:01:00. **Hasi**: 00:03:55. **Bukatu**: 00:04:55
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:
Linapotzuak; karobiak.

19. Linuaren lanak

- **Erref**: MAL-010/006
- **Iraupena**: 0:00:50. **Hasi**: 00:04:55. **Bukatu**: 00:05:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Lexikoa
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Linuaren lanak zeintzuk ziren.

20. Linua

- **Erref**: MAL-010/007
- **Iraupena**: 0:01:10. **Hasi**: 00:05:45. **Bukatu**: 00:06:55
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Linua. Ehulea Berrizen.

21. Aitaren buru ona

- **Erref**: MAL-010/008
- **Iraupena**: 0:01:20. **Hasi**: 00:06:55. **Bukatu**: 00:08:15
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Bertsolaritza
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:
Eskola gutxi hartutakoak. Aitak buru ona; kanta-paperak ikasten zituen eta dotrinan saria jaso zuen.

22. Eskolako kontuak

- **Erref**: MAL-010/009
- **Iraupena**: 0:03:55. **Hasi**: 00:08:15. **Bukatu**: 00:12:10
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Dotrina
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Zigorrak

Laburpena:
Eskola zaharra. "Kartzela-etxea", umeak zigortuta edukitzeko txokoa. Zer ikasten zuten. Dotrina. Ordutegia.

23. Umetako jolas batzuk

- **Erref**: MAL-010/010
- **Iraupena**: 0:03:40. **Hasi**: 00:12:10. **Bukatu**: 00:15:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Jolasak: txilin-txilinka, losa-losaka, aponak, presoka, sokasaltuan, txirikilarekin...

24. Bizimodu aldaketa

- **Erref**: MAL-012/001
- **Iraupena**: 0:01:20. **Hasi**: 00:00:00. **Bukatu**: 00:01:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:
Bizimoduaren aldaketa; gai horren inguruko kontuak.

25. Argindarra baserrian

- **Erref**: MAL-012/002
- **Iraupena**: 0:06:05. **Hasi**: 00:01:20. **Bukatu**: 00:07:25
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:
Argindarrik ez Amezti baserrian. Karburoa; petrolioa; kandelak; argizaiolak... Pedro gaztea zenean jarri zen etxean lehenengo bonbilla. Zentrala auzoko baserritar batzuen artean egin zen. Aranbaltzgo erreka. Muniozguren baserri inguruan beste zentral bat egin zen.

Transkripzioa
- Eta umetan Amezti basarridxan zerenian, orduan bazekazuen argirik?
- Maria: Ez.
-Argindarrik. Ondiokan ez, ez?
- Maria: Ez. Argi barik, hori karburue edo petroliue. Karburue izen zan argindarra izeten zan.
- Pedro: Bakizu ez, zelakue dan karburu?
- Maria: hHn han jak.
- Pedro: Han ate burun da.
- Maria: Ez dozu ikusi…?
- Pedro: Ikusten zu ha katxarru han atian?
- Zutunik, ez?
- Pedro: Bai, haixe da karburu.
-Maria: Haren harrixe saltzen eoten zan eta ekarri eitten zan. Ta han potuen barrure botate zan haixe harridxek eta, goixen eukitte ban ure. Katxarruek e, haraxe katxarrure bota biher, ta argi ederra eitte eban e, ederra argidxe. Hori eukitten zittunak be bere zertzuk, baiña…
- Ze eukitten zeban, ze pega edo ze eukitten zeban?
- Maria: ba ondo abilinen argi ederra eukitten zeban.
- Ta esan dozu barruen argidxa-edo sartzen dala?
- Maria: Kandelak, kandelak
- Eta nun erosten zenuezan horrek?
- Horrek’ horrek dendan, edozein dendatan egoten zin kandelak. Pon, petroliu-eta ez. Petroliu-eta egoten zin ez dakitz nik ze esango dotsut eogten zin bera eukitzeko, bera eukitten eben etxiek-edo egoten zirin drogeridxetan-edo, eta petroliu-ta handik erosten zan. Hau karburu be bai, harexek izeten zin horrek.
- Orduan karburua, petroliua eta argidxa?
- Maria: Kandeli.
- Pedro: Kandeli, argizaridxe. Argizaridxe asko. Ez dakizu argizaridxe?
- Bai, honek luziok…
- Maria: Biribilduta egoten di. Gaur ez dakitz asko dauen hori.
- Ez gutxi ikusten da.

- Maria: Egon eingo da.
- Eta argidxa noiz gogoratzen dozu zuk lehenego bonbillia? Ya gaztetxua ziñanian edo…
- Pedro: Neu gazti nintzala argidxa ipini zan berton. Orain zentrala hor errekan, izengo dira oin dala berrogeta hamabost bat urte igul. Geuri e propio geuri bost-sei etxeko-edo daneta hamen ipini zan, ta haretxeaz. Baiña urez egon bihar dabe /bidabe/ ezta, udan gitxitxua, ta barriz gabaz argidxe ta horretan.
- Eta nun esan dozu zeuala zentrala?
- Pedro: Hementxe berton, hortxe tontor ostien. Horra asko kostau zan presie, zulu itzala ein eben gure aittek-eta, ta ura ekarri ein biher hara, igul kilometro bat baiño gehixauen. Ta gero handik goittik behera aldapa bidie ipintten jako aldapie, hemendik hara goiko etxietaraiño eta presiñue bihar dau bidau/ ba turbiñiek-eta. Eta handik gero, bueno ta joe, ha geuze itzela zan! Bonbillak orduntxe.
- Bonbilla bajue izango zan ez ondiokan?
- Pedro: Bueno, oin oin bestekue ez, baiña argi itzela eitten eban, baiña pasetan zan, oin beste ez euezan gauzak graduaute, ta zuk amatauten bazendun, ta harek be amatau bestie, ba bonbillak erre ta holakuk eitten zittuen.
- Orduen esaten dozu zeure aittak eta eindakua zala?
- Pedro: Bai geure aittek.
- Auzoko gizonak-eta?
- Pedro: Bai. Auzo auzo danak. Batzuk ez zirin sartu. Kasureko hori bizitza biko etxi zan hori, bata sartu zan bestie ez, beste bat be sartu bestie ez. Bakizu gora-beherie dana nahasta, aittu ezin dana, dirue zana. Pillo bat kosta zan hori ordun. Gero ze ein zeban? Oiñestuk erre. Danak kostetan die asko.
- Eta tokidxan izena, zein? Hor esan dozu mendi-tontorrian atzekaldian izenik izenik bazekan toki horrek?
- Izena? Arranbaltz, Arranbaltzko errekie izaten zan, hantxe euan.
- Maria: Zuluen ein biher.
- Pedro: Bai ba, zuluen ein biher dozu /biozu/ goittik behera emoteko. Horiaitzik zan ure ekarteko.
- Bai, presiñua emon bihar jako, ez?
- Pedro: Goittik behera emotie, ta ba han eitten zeban argidxori.
- Eta ze auzotako, zeuek…
- Pedro: Geuk, hortxe goiko etxiok, ta beste bat da handik aldetik eta geuk hementxe.
- Biña bertokuak, ez?
- Pedro: Bertokuk, berto bertokuk. Gero hau Iberdrola sartu zala, ba oin zemat urte? hogeta hamar bat urte izengo die.
- Eta orduan argidxa zeuek presa hori edo…
- Pedro: Dan-dana zan propio geurie ha.
- Eta beste auzuetan be halakorik ein zan-edo?
- Pedro: Bai. A beste auzuetan?
- Bai.
- Pedro: Gero beste bat euen Muniozguren, bestela holako argi bat. Muniozguren bakizu zein da? Ho haruntza dauen etxie? Ba han geunken, beste barridxue ha Longa gero harek. Ba guk baiño eurretik ba danak izengo ziren horrek […]. Hak gero errotak be ipini zittun hareaz argidxegaz ta horretan segidu zan bizimodue. Baiña ha asko zan. Ha petroleu ta ikusitte. Petroleue bakizu ze? holako keie-ta.
- A bai, e?
- Pedro: Bueno, karburu asko gehixa zan, baiña oso-so txarto. Kortara jun bihar dozu /bizu/ ta ze, argirik bez. Hara jun bihar dozu /bizu/ ta argirik ez.

Beti argidxe mutikon bat-edo argidxe eitten, aitte edo ama-edo kortara jun bihar baeban /bibaban/ edo bestie ein bihar-edo. Ba hortxe, holantxik kostunbrau zan, ba halantxerik zalako.

26. Berrikuntzak baserrian

- **Erref**: MAL-012/004
- **Iraupena**: 0:02:00. **Hasi**: 00:08:10. **Bukatu**: 00:10:10
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Aparatuak, objektuak

Laburpena:
Argindarraren inguruko kontuak. Irratia noiz ekarri zuten baserrira.

27. Berrikuntzak baserrian

- **Erref**: MAL-012/005
- **Iraupena**: 0:00:40. **Hasi**: 00:10:10. **Bukatu**: 00:10:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Argindar nahikoa ez aparailu guztiak erabili ahal izateko. Estraperloa.

28. Argindarra baserrian

- **Erref**: MAL-012/006
- **Iraupena**: 0:01:00. **Hasi**: 00:10:50. **Bukatu**: 00:11:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Zentrala nork zaintzen zuen. Argi gorabehera handiak.

29. Ur-korrontea baserrian

- **Erref**: MAL-012/007
- **Iraupena**: 0:01:30. **Hasi**: 00:11:50. **Bukatu**: 00:13:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:
Ur-korrontea etxera 1950 inguruan ekarri zuten. Baserri ondoan erreka.

Transkripzioa
- Eta ura, ur korrientia etxian?
- Pedro: Ure baldaka.
- Eta zuk noiz ezagutu zenuen?
- Maria: Ure?
- Bai.
- Pedro: Ure años zinkuentan ekarri zan, hori guk. […] ta hemen pozo handi bat euen ganaduntzat-eta, hementxe berton, bua, beste, hor handiko sakonin dau beste pozu moduko bat, beidxek eta sokiaz, txahalentzako baldiaz bide batez ta, edateko ure ba Ibarrara-edo, han itturridxe ta hara mutiku ta neskato ta horreta.
- Hamen errekarik e?
- Pedro: Ez, errekie hor behien, baiña ttattarra, erreka ttattarra, estu.
- Izena?
- Pedro: Horrek ez dauko izenik.
- Errekatxua.
- Pedro: Bai. Beheko errekastua-edo. Gero, hortik beheraku, ba artibai-edo ez dakitz zein dan hori beste erreka handitxuaue.
- Eta putzuak zer ziran?
- Pedro: Ezebez, posos, posos, biditatik beteten zan euridxe etten banin, ta ur asko hartzen ban hak pozuk e, ganauek sartute pekotzat ta gehixa […]. Ganauntzat harek ez ban balidxo besterik.
- Maria: Oingo moduko ur garbidxe ez pentse, lelengo sartzen ban ganauek hankakin zikintzen zeban eta ba bestiek haxe edan biher ya.
- Pedro: Ta ganauek be garbidxe da ta garbidxe da ta aurrera, aurrera, aurrera, aurrera ta…

30. Garbitasuna baserrian

- **Erref**: MAL-012/008
- **Iraupena**: 0:04:25. **Hasi**: 00:13:20. **Bukatu**: 00:17:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Garbitasun pertsonala

Laburpena:
Amezti baserrira ur-korrontea nondik ekarri zuten. Arropak garbitzera errekara. Garbitasuna. Eskolan zorriak. Batana-belarra zorriak uxatzeko.

31. Ezkontzak baserrietan

- **Erref**: MAL-012/010
- **Iraupena**: 0:04:15. **Hasi**: 00:25:55. **Bukatu**: 00:30:10
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:
Arrioa nolakoa izaten zen. Neskaren etxean bazkaltzen zen; ondoren gurdiak bete eta mutilaren baserrira. Afaria auzokoei. Behiak, gurdiak dotoretu egiten ziren. Errondak. Erromeriak.

32. Ezkontzak baserrietan

- **Erref**: MAL-012/011
- **Iraupena**: 0:04:40. **Hasi**: 00:30:10. **Bukatu**: 00:34:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:
Ezkontza. Eztei-bidaia. Ezkontzen inguruko kontuak. Baserria txukundu egiten zen.

33. Ezkontzak baserrietan

- **Erref**: MAL-012/013
- **Iraupena**: 0:02:17. **Hasi**: 00:36:50. **Bukatu**: 00:39:07
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:
Ezkontzak. Sukaldaria eramaten zen baserrira. Zer jaten zen. Erromeria gauean.

34. Soinujoleak

- **Erref**: MAL-012/014
- **Iraupena**: 0:01:48. **Hasi**: 00:39:07. **Bukatu**: 00:40:55
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:
Soinujolea ezkontzan. Soinujole ezagunak: Modesto; Zelaieta, "Trabaku"...

35. Mallabi inguruko erromeriak

- **Erref**: MAL-012/015
- **Iraupena**: 0:03:45. **Hasi**: 00:40:55. **Bukatu**: 00:44:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:
Eibarko orkestra batzuk Mallabira joaten ziren, Trabakuara. Trabakuako erromeria, itzela. Markina, Barinaga, Berriatua, Munitibarren ere erromeria ezagunak. Elizaren eragina. Erromerien beherakada. Bizimoduaren aldaketa.

36. Erromerien beherakada

- **Erref**: MAL-012/016
- **Iraupena**: 0:03:30. **Hasi**: 00:44:40. **Bukatu**: 00:48:10
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:
Jendea kalean lan egiten hasi zen; bizimodu aldaketa. Erromerietan mutilek sarrera ordaindu behar izaten zuten. Soinujoleak plaza ordaindu behar.

37. Neskatan erromerian

- **Erref**: MAL-012/017
- **Iraupena**: 0:01:40. **Hasi**: 00:48:10. **Bukatu**: 00:49:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:
Erromeriak. Kalabazak mutilei. Neskatan-mutiletan.

38. Arreoa gurdian baserrira

- **Erref**: MAL-012/018
- **Iraupena**: 0:02:20. **Hasi**: 00:49:50. **Bukatu**: 00:52:10
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:
Arreoa. Gurdian eramaten ziren gauzak. Hiru gurdi joaten ziren normalean.

39. Bizimodu aldaketa ezkondu ostean

- **Erref**: MAL-012/019
- **Iraupena**: 0:02:00. **Hasi**: 00:52:10. **Bukatu**: 00:54:10
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak
- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:
Ezkondu osteko bizimodua. Baserri berrira egokitu beharra.

40. Gazte asko moja/fraide joaten ziren

- **Erref**: MAL-012/020
- **Iraupena**: 0:03:35. **Hasi**: 00:54:10. **Bukatu**: 00:57:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:
Baserriko neska asko moja sartzen ziren. Fraideak baserrietara mutil eske. Auzoaren inguruko azalpenak.

41. Lehengo bizimoduaren aldaketa

- **Erref**: MAL-012/022
- **Iraupena**: 0:00:50. **Hasi**: 00:58:40. **Bukatu**: 00:59:30
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:
Bizimoduaren aldaketa. Lehenago familia handiak, ume asko.

42. Ume asko Gerea auzoan

- **Erref**: MAL-012/023
- **Iraupena**: 0:00:30. **Hasi**: 00:59:30. **Bukatu**: 01:00:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:
Garai batean ume asko egon zen Gerea auzoan, eta eskolan guztiendako tokirik ez.

43. Eskola-zaharra

- **Erref**: MAL-012/024

- **Iraupena**: 0:02:20. **Hasi**: 01:00:00. **Bukatu**: 01:02:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Zigorrak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:
Eskola zaharra. Abadea izaten zen irakaslea. Kartzela-etxea. Zigorrak.

44. Irakasleak kanpotik etorritakoak ziren; baserrietan apopilo egoten ziren

- **Erref**: MAL-013/001
- **Iraupena**: 0:02:20. **Hasi**: 00:00:00. **Bukatu**: 00:02:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:
Pedroren garaian eskolan izaten zituzten zigorrak. Ezer gutxi ikasi zuen, eskolara ez baitzen askotan joaten. Irakasleak kanpokoak izaten ziren eta apopilo egoten ziren baserriren batean.

Transkripzioa
- Eta zeintzuk zian maestrak zeure denporan? Zeuen denporan zeintzuk...? Akordatzen zarie izenen batekin edo? Mallabikuak ala kanpotarrak?
- Ez, kastillanak jeneralian.
- A, bai, e?
- Bai. Nik hurren-hurrengua Mallabikua egon zan, baiña hori honen, arreben,-ta sasoian, Kontxita hori. Nik hurren-hurrengua Durangokua ezautu naban, morena bat. Ta bestik Tolosa [edo], auskalo nungue zan, ta mordo bat pasau be in zin hor. Bueno, pasau, ba, nik itxi ta gero.
- Bueno, horrek, ze esango dotsut nik? Ba, destinau eitten zittuen, ta batek eingo eban igul [udaldi] bat, ta hurrengo urtien beste bat.
- Bai, ez ziala hemen geratzen...
- Ez. Ta holaxen..., baiña orduen bideik be ez eguen ta etorri ta bertan egoten zin apopillo basarrin baten.
- Basarrixan bertan, e?
- Bai.
- Hortxe, Guenengun edo Barrenengun ta Elizburun be luze egon zan.
- [...] Barakaldokue edo nungue zan, Guenengun, ta urtiek, hak erun zittun bost urte. Ta bestekaldien --Guenengue bizitza bikue d]--, bestekaldin, Jesusa esaten jakon bat, ha luzero egon zan hor. [Makal] zala edo ez dakit zer ta hemen [pasatzen zan], neguen-ta paraje hotza ta gogorra da hau, ta harek be ein eban egotaldi bat. Ta gero Maruja [Goietxen].
- Han egoten zien horrek? Baitta Kaperotxipi, Donostikue zan, [...].
- Horrek ya zure sasoikuak dia, ez?
- E?
- Kaperotxipi eta horrek ya zure sasoikuak... Zuk ezautu zenduzenak?
- Bai, bai.

- Horrek ez, ez. Nik esaten dittudanak nire denporakuek zin. Horrek bestiek...
- Zaharrauak, bai.
- Kaperotxipi ya...

45. Laietan nola egiten zen

- **Erref**: MAL-013/009
- **Iraupena**: 0:00:40. **Hasi**: 00:19:25. **Bukatu**: 00:20:05
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa
- Baserria » Baserriko lanak » Lurra lantzea

Laburpena:
Baserriko lanak: laietan nola egiten zen.

46. Baserriko lanak; urteen joanean egondako aldaketak

- **Erref**: MAL-013/011
- **Iraupena**: 0:03:30. **Hasi**: 00:21:10. **Bukatu**: 00:24:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Aparatuak, objektuak
- Baserria » Baserriko lanak » Garia
- Baserria » Baserriko lanak » Lurra lantzea

Laburpena:
Laietan nola egiten zen. Normalean lauren artean egiten zuten. Goldea etorri zenean, aurrerapen handia. Beste aurrerapen batzuk: gari-garbitzeko makina... Gari-ebakitzeko makina.

Transkripzioa
- Ta zenbaten artian eitten zan orduan...? Laixarixak zenbat izaten zian? Biñaka edo...?
- Ez. Lau, en general, izeten zan. Zohixe. Lau edo, bestela, bost, baiña... Lau edo bost. Handik gora [ez zan izeten], ze alkar hartu ein biher izeten eben. Danak batera ein biher izeten eben. Ta batera eitten ez baeben, zohixa apurtu ta, ba, ez zan...
- Baiña danak tiretzen baeben, e?
- Bai.
- Buelta guztin.
- Alkar hartzeko , ba, lau edo bost [zohixek]. Ta laixari...
- Dakixenak bostek ondo hartuko eben, e?
- Laixari onak... bai, baiña kosta eitten da hori asko, e? Laixari onak ugeri etaraten eben, e? "Rra!" ta, ba, atzera, "rra!". Sartzen eutsen azpittik laixie ta barriro be haxe. Albora begira egoterik ez zan egoten [...], e? Danak batera.
- Eta hori ze zan, goldia-ta etorri aurretik, ez?
- Gero goldie, gero goldie.
- Enee! Goldie etorri zanien [egon ei zan]...
- Badakizu, ezta, goldie zelakue dan?

- Goldie etorri zanien, bueno...! Badakizu, laixetan...
- "Salvación".
- Bai, ez? Hainbeste esku ez zian biharko.
- Gauza asko, gauza asko... Lehen garixe be eskuz joten eben, ezta? Losie ipinitte ta. Hori ez dakit motorra... motorra be antxiñekue izengo da, e? Matxakie.
- Bai, bai... Nire...
- Baiña gero garbitzeko ta, gari-garbitzeko makiñie. Bueno! Horrek adelantuek, bueno, hemen.
- Nire aittek ekarriko eban [... hona], bueno, lehenengo hona, sozidade modure. Ordun, ba, ha be diru asko kostetan zan, ta eitten eben auzuen hiru-bost-sei edo juntau, danen artien pagau, danak [ibilitte]. Sozioko gauziek [... beti...] zeozer, ta gero itxi etsen horri be.
- Eta hori, zer erosteko? Goldia edo matxakia, motorra?
- Hori?
- Honek gari jotekuaz, jotekuaz dabil hau.
- Jotekuaz nabil.
- Eta, orduan, auzuan, halan, sozidade moduko bat, ermandaderen bat, edo zer zan?
- Bai, bai. Halan juntau ta danen artien ekarri. Baiña beti izen da zeozer: edo batak hau ein dabela, bestiek hori ein dabela... Dana dala, holan, ba, urte batzutan segidu eban, behintzet.
- Bai, [bide galantin] be. Gero, oin, [azken aldien] be bai, Longa aldien hori sozidadien egon zan.
- Bai, bai.
- Gari-joteko...
- Ebateko makiñie be etorri zan gero, garixe ebatekue.

47. Laian egin ondoren burdinazko area pasatzen zen soroan

- **Erref**: MAL-013/012
- **Iraupena**: 0:01:55. **Hasi**: 00:24:40. **Bukatu**: 00:26:35
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa
- Baserria » Baserriko lanak » Lurra lantzea

Laburpena:
Laian nola egiten zuten. Ondoren burdinazko area pasatzen zen soroan.

Transkripzioa
- Eta laixetan, orduan, esan dozu, lau-bost laixari. Eta, orduan, soro txikixetan edo zelan?
- Sorue edozelakue. Haundixe bada, denpora gehixao biher dozu eitteko, baiña ein, ein edozelakun. Bueno, esan nahi dot, txikitxuauen ta haunditxuauen bardin.
- Eta, orduan izaten zan, indarra ein eta lurra...
- Altzau.
-Bueltau.
- Bueltau ein bihar zan...
- Laixak izeten zien holakotxe hanka-bikuek. Ikusi dozu iños?
- Bai, kerten batekin, ez?
- Bai, bai. Ta batera jo biher. Hankan joteko be... Ta ez zan entzun hanketan

sartzen zanik.
- Egongo zan holakorik be, ez?
- Ez zan entzuten, baiña peligrosue izengo zan, ba. Ta, ba, haxe. Danak batera, "dda!", atzera tiretzen zan, ta sartu azpittik laixioi ta buelta emoten jakon. Gero barrido haxe. Atze-atzeraka jun biher izeten zan norbera, e?
- Orduan, aurrera ein biharrian, atzeraka.
- Atzeraka nobera.
- Etetako.
- Ta nekosue da.
- Eta, gero, ze ein bihar izaten jakon lurrari?
- Aratu.
- Gero aria pasau?
- Ariaz.
- Bai, zera, burdiñezko arie izeten da, ta haretxeaz pasetan zan ganauekin. Garixe, enjeneral, ereitten zan, ha laixetute. [Artorako be eitten zan] lurre errezen eitten zana, baiña garixe-ta derrigor ein biher. Gero goldia argittu zanien, enee...! Bizitzie salbaute.
- Bai, e? Diferenzia haundixa.
- Bai. Baiña basarriko biherra dana nekosue.
- Eta goldia, hasieran, ganauakin, ez?
- Goldie ganauakin. Aldapetan-ta ezin ein izeten zan ha, lurre botaten zan asko ta, baiña goittik behera edo zeozelan, asko...
- G: [...banakie be egoten zan]. Gero lur-altzetak eta egoten zin. Karruk. Karruk. Karrue ikusitte eukiko dozu lurra altzetakue, kabliaz.
- Eta hori be eitten zenduen?
- Hori nola eitten zan? Ba, ipintten zan [...], soluan guenien poleie, polea bat, ta karrue... Karrue han da´ toldopien; lurra altzetako karrue hortxe dao, kotxien parin.
- [Hantxe daz...] tapaute daz [...]...
- Bale. Ta eitten zan, kablie...
- Bai, bai, lurra batzen juan behetik eta gora eruan.
- Bueno...!Ni mutiko gogortxue, belozidadie hor goittik behera karruaz...! Behien kargau --ba, behien han egoten zin beste pare bat hiru bat--, zestukin ri-ra kargau, ta idixek goixen lotu kablie ta idixek behera, karrue gora. Asko altzetan zan, e! Bueno...!
- Eta hori ze eitten zan, urtian behin? Edo zenbatero?
- Zeuk nahi zendunin, era danien ta siku dauenien ta... Urtien, ba, solo bat edo. Baiña, ostantzien, goldaik-eta horrek, edozein erraminttak aldapan lurra behera botatzen deutsu. Ta behien... ta goixen falta ta... Hemendik honako bat, igual, barrena gero altzau, baiña altzau, e! Lurre. Ta, ba, sasoie ordun ona ta bueno...! Biherra...!
- Eta hori ze eitten zan, auzolanian be bai edo basarri bakotxak beran soloko...?
- Ez, hori bakotxak berik. Kasureko, horrek auzuk ez zaben bihar be, lauek die ta. Ta, ba... Horixe egongo zan...

48. Baserriko lanak: lurreta

- **Erref**: MAL-013/013
- **Iraupena**: 0:03:25. **Hasi**: 00:26:35. **Bukatu**: 00:30:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa

- Natura » Meteorologia

Laburpena:
Lurra altxatzeko karroak. Polea batekin egiten zuten lurreta. Baserri bakoitzak ahal zuenean egiten zuen lan hau.

49. Ferratzaile eta errementariak

- **Erref**: MAL-013/018
- **Iraupena**: 0:03:45. **Hasi**: 00:40:30. **Bukatu**: 00:44:15
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:
Anaiak perratzaile lana egin zuen. Mallabiko ferratzaile eta errementari zaharra, Lucio. Lehenago ganaduak asko perratzen ziren, baina gerora lana gutxitzen joan zen. Berrizen ferratzaile famatua zegoen.

50. Mallabiko errementaria

- **Erref**: MAL-013/019
- **Iraupena**: 0:00:55. **Hasi**: 00:44:15. **Bukatu**: 00:45:10
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Errementariaren lana zein izaten zen. Arotzeria lana ere egiten zuen.

51. Errementariak baseriko tresnak egiten zituen

- **Erref**: MAL-013/021
- **Iraupena**: 0:03:00. **Hasi**: 00:47:00. **Bukatu**: 00:50:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Lurra lantzea
- Lanbideak » Antzinako lanbideak » Errementariak, ferratzaileak

Laburpena:
Errementariaren lana. Baserriko tresnak egiten zituen. Olarriagan ere errementaria zegoen.

52. Emakumearen bizimodua baserrian

- **Erref**: MAL-013/024
- **Iraupena**: 0:01:10. **Hasi**: 00:54:50. **Bukatu**: 00:56:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:
Emakumearen bizimodua baserrian. Lehenagoko emakumeak baserri batera ezkondu eta neskame bezala egoten ziren. Etxekoak zaindu behar...

53. Mallabiko euskararen berezitasunak

- **Erref**: MAL-013/027
- **Iraupena**: 0:01:15. **Hasi**: 01:01:00. **Bukatu**: 01:02:15
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua

Laburpena:
Baikontizu; ezkontizu.

54. Trabakuan egiten ziren apustuak

- **Erref**: MAL-014/003
- **Iraupena**: 0:02:40. **Hasi**: 00:02:05. **Bukatu**: 00:04:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Herri-kirolak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:
Lehenagoko apustuak. Ahari-probak. Auzoen arteko norgehiagoka. Trabakuan egiten ziren apustuak.

55. Lehiarako ahariak nola zaintzen diren

- **Erref**: MAL-014/004
- **Iraupena**: 0:01:05. **Hasi**: 00:04:45. **Bukatu**: 00:05:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Herri-kirolak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:
Ahariak nola zaindu behar diren probetarako direnean.

56. Ahari eta idi-probak; idiak nola zaindu

- **Erref**: MAL-014/007
- **Iraupena**: 0:01:55. **Hasi**: 00:06:45. **Bukatu**: 00:08:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Herri-kirolak

Laburpena:
Ahari-probak; idi-probak... Ermuan, Mallabian... egiten ziren idi-probak. Toki askotan galdu egin dira probatokiak. Idi-probetarako idiak nola preparatu behar diren.

57. Idi-probetarako idien ezaugarriak

- **Erref**: MAL-014/008
- **Iraupena**: 0:01:10. **Hasi**: 00:08:40. **Bukatu**: 00:09:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Herri-kirolak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:
Idi-probetarako idi bereziak behar izaten dira. Indartsuak bai, baina plazan egoten jakitea ere garrantzitsua izaten da.

58. Astoa garrantzitsua baserrian; asto-probak

- **Erref**: MAL-014/009
- **Iraupena**: 0:03:05. **Hasi**: 00:09:50. **Bukatu**: 00:12:55
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Aisia » Kirola » Herri-kirolak

Laburpena:
Asto-probak. Auzoko parrokian probalekua dago eta bertan egiten zituzten asto-probak. Lehen astoak oso ugariak izaten ziren; oso garrantzitsuak baserriko lanetan laguntzeko gainera.

59. Herrira zer eramaten zuten saltzera

- **Erref**: MAL-014/010
- **Iraupena**: 0:01:30. **Hasi**: 00:12:55. **Bukatu**: 00:14:25
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:
Herrira zer eramaten zuten saltzera.

60. Bizikletan herrira erosketak egitera

- **Erref**: MAL-014/011
- **Iraupena**: 0:03:55. **Hasi**: 00:14:25. **Bukatu**: 00:18:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Bizikletak eta motorrak
- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:
Bideak nolakoak izaten ziren. Herrira saltzera joateko egin behar zituzten komeriak. Bizikleta baserrietan. Erosketak egitera bizikletaz nola joaten ziren.

61. Bizikletan herrira erosketak egitera

- **Erref**: MAL-014/012
- **Iraupena**: 0:02:30. **Hasi**: 00:18:20. **Bukatu**: 00:20:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Bizikletak eta motorrak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Baserria vs. Kalea

Laburpena:
Bizikletan herrira erosketak egitera. Garraioak.

62. Sagarrak lasto artean kontserbatzen zituzten

- **Erref**: MAL-014/023
- **Iraupena**: 0:00:50. **Hasi**: 00:36:15. **Bukatu**: 00:37:05
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Sagarra, sagastiak

Laburpena:
Sagarrak lasto artean kontserbatzen zituzten.

63. Ur-sagardoa nola egiten zuten

- **Erref**: MAL-014/030
- **Iraupena**: 0:02:10. **Hasi**: 00:47:40. **Bukatu**: 00:49:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Sagardogintza

Laburpena:
Ur-sagardoa nola egiten zuten.

64. Ardorik ia ez zen edaten baserrietan

- **Erref**: MAL-014/032
- **Iraupena**: 0:01:25. **Hasi**: 00:51:20. **Bukatu**: 00:52:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:
Mutikotako kontuak. Ardoa nondik ekartzen zuten. Lehenago ez zen ia ardorik edaten baserrian.

65. Ira-batzeren inguruko kontuak

- **Erref**: MAL-014/034
- **Iraupena**: 0:00:50. **Hasi**: 00:54:30. **Bukatu**: 00:55:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Natura » Meteorologia
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:
Ira-batzearen inguruko kontuak. Gaztetako ibilerak. Sorgin-haizea.

66. Garoaren garrantzia; zertarako erabiltzen zen

- **Erref**: MAL-014/035
- **Iraupena**: 0:03:05. **Hasi**: 00:55:20. **Bukatu**: 00:58:25
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Garoaren garrantzia baserrian. Zertarako erabiltzen zen. Karea ere gurdian ekartzen zuten. Karea oso arriskutsua da euria egiten duenean.

67. Karea nola egiten zen

- **Erref**: MAL-014/036
- **Iraupena**: 0:03:52. **Hasi**: 00:58:25. **Bukatu**: 01:02:17
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Lehenago etxe askotan karobiak egoten ziren. Karea nola egiten zen; harria ere berezia izan behar zen.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-10-26

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com